

Universitätsbibliothek Paderborn

**PAssio d[omi]ni nostri Jesu christi se||cu[n]dum serie[m]
quattuor Euangelistaru[m]: per que[n]da[m] || fratrem
ordinis minorum de obseruantia:|| acurratissima opera:
deuotissimaq[ue] ex||positione ...**

[Basel?], 1510

Qua[n]tu[m] ad quartu[m] notandu[m] q[uod] seq[ui]t[ur] postea ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30822

Iesu christi

ra vestra peperit lugēdū plane vobis ē nō de salute credetū. s. de impietate pereūtū. qz veniet dies. s. obsidionis. in qbo dicet. Bre steriles q non genuerūt. z vbra q nō lactauerūt. Quasi dī. Nolite flere de morte mea. qz scio q resurgā. z morte mea corporali eternā mortem destrua. sed flete de structōem ciuitatis vestre q funditus destruet ppter peccm qd ciues eius. i. iudei opant in me. Ideo seqt. Tūc em incipiet dicere mōtib. cadite sup nos. Et collib. coopite nos. Glosa. pre horrore miserie. s. hierlm. z facie. lcz ostensione furoris dñi. Tanta em fuit fames z miseria in hierusalē. xliij. anno post dñicam passionē. cū romani pncipes Tytus z Vespasianus ciuitatē hierusalē destruebāt. q mulieres ppios filios comedebāt. z q. xxx. iudei vendebant p vno denario. sicut p triginta denarijs venditus fuit christus. Sequit in Lu. qz si in viridi ligno hoc faciunt in arido quid fiet. Quasi dī. fm. Rugonem sup Lucā. vere debetis flere sup filios vestros. quia si ego q sum viride lignū z fructuosum patior tam grauiā tormentā. spī patient longe grauiora qui sunt lignū aridū z infructuosum. Sequitur ter. Et postqz venerūt in locū qui dī caluarie. dederūt ei vinū mirratū bitere. vt Marcus dr. cū felle mixtū vt Barth in qd. Vbi notandū q cū benignissimū dñm p totam ciuitatē publice cū improprio valde magno eduxissent. Et fm q dr. ascēdēdo p sus mōrem siue collē caluarie ad locū crucifixionis aliquatiter appropiaissent. tūc xp̄s dñs modicum quēit cū cruce. z videndo locum vbi tam vilissime z amarissime p nobis crucifigendus z occidendus veniebat. fertur ad terrā cecidisse. Unde in signū huius z testimoniū dī. q ante portam ecclesie sepulcri sancti. est quedam platea magna que quondā fuit extra ciuitatem hierlm. s. nūc ē in ciuitate. In cuius platee medio ostendit locus vbi xp̄s portādo crucē modicum quēuit. z videndo locū crucis. ad terrā corruit. id est declinauit. Et ibi dē dederunt ei bitere vt premissum est amarissimū vinum. Hoc est vinū acis dūm cum mirra que amarissima est. z felle mixtum. z ylopo. que ē herba amara. circūposuerunt. sicut quidam doctores exponunt. Quod ideo fecerunt. vt idem potus amarior fieret. Nam xp̄s bis potatus fuit tali vino. z ante crucifixionē z in crucifixione q qdē gemina potatio cōpetit m̄sterio ppter geminā psonā q peccauerat gustato ligno verito ex q damna ra. i. vita eterna priuata erat humani generis ppagatio. Et ideo vt scdus Adā. s. xp̄s humanū genus redimeret. z vitā eternā sua p̄ciosa passione et morte reparet pati z mori voluit. Seqt ter. Et cū gustasset zc. Et dr ter. tū gustass. i. os apposuiss. l. par de illo accepiss. vt l. y. dr. noluit bitere. ppter duo. Prio vt ostēderet iniquas talē potū ppinātū. Secdo vt p̄caret velocitas resurrectionis ip̄i. Vñ Bre. Gustauit vinū. s. bitere noluit. qz moris amaritudinē quā gustatur erat momētaneā z cito i dulcedinē puerredā scabat. qz tertia die resurrectur erat. Sic pz tertū pncipale. quō xp̄s flagellat. coronat. illulus z ad mortē iudicat. atqz p̄denat. fuit z educit.

Quātū ad quartū notandū

q seqt postea. s. cū dulcissim⁹ dñs ihs ad exprobrabilissimā mortē eēt duct⁹. z qñ ip̄s volebāt crucifigere i loco caluarie. expoliatus ē cū vestib⁹ aī cruce corā p̄plo vt v̄tor z frigid⁹ nud⁹ expōeret. qz frig⁹

Passio domini

erat. vt bñs enāgelista Io. 8r. z nudū cruci affigeret. Et h accide cū mā
gno dolore. vt Ber. inq̃t in p̃eplatoibz. Qd pz ex h. cū alicui p̃anus cū vis
olētia extrahit de vulnere q̃ fortiter in eo cōpactus ē q̃tū ex h affligit. ita
fuit cū dño nostro. qz vt dr Bern. in p̃eplatoibz q̃ veltis interior adhere
bat ei fortiter. p̃ter sanguine flagellatonis. i. fortiter cōpacta fuit in san
guineis vulneribz q̃ ex flagellatōne suscepit. Et iō qñ exuebat oia vulnera
de nouo sunt apra. ita q̃ verisile est. ei p̃cioluz sanguinē sup totū ei delecta
bilissimū corpus cucurrisse. Et h valde auxit dolore. z sic doluit plus q̃ in
flagellatōe. O q̃tus dolor. ait Ber. in p̃eplatoibz. fuit marri scriissime cū
aspiceret ista. A vt Bern. z Anf. dicūt mater ei amantissima brā virgo
María plena anxietate velamen siue velū capitis sui accipiens circūlegas
uerit lūbis eius. Uñ Bonouētura dr. q̃ nudus distētus sit xps in cruce. nī
si tantūmodo circūrectis renibz sudario. Deinde cruce parata. vt Bern.
dr. milites. i. tortores ministri pylati gētiles crucifixerūt eū. vt oēs euāge
liste attestant. Alter sup Par. truciēter z atrociter. Qualiter aut hoc
factū fuerit euāgeliste nō scribūt. sz qdā dicūt q̃ ministri pylati tortores
arripuerūt inocētē dñm. z nudū dire. sic qdā dicūt. z signāter Bonauētus
ra. sup lignū crucis qd in terra iacuerat. piecerūt. in modū pellis extēdes
rūt. Et p talē modū vt dicūt aliq̃ pus em sic dr foramina in cruce fecerūt.
p̃moqz vnā manū cū clauo duro ac ferreo cruci affixerūt. Tūc hūiores. vt
Nicola. de Ly. dr. ad locū illū lesū cucurrierūt. z sic nerui x̃sus illā p̃e res
tracti fuerūt. Scdō cū aliā manū p̃clauare vellēt tūc brachiū x̃pi nō potes
rat aliud foramen in cruce attingere. eo q̃ secūdū foramē paratū nimis res
mote a p̃mo foramine factū fuerat. Ob h siue siue funibz ipm violenter z
fortiter retraxerūt. vt manū illā ad locū foraminis in ligno crucis in long
gū facti reducerēt. q̃ facto silem manui eidē clauū incusserūt. Tercio cum
pedibz sili mō fecerūt. qz foramē infra pedes etiā nimis distabat. ita q̃ pes
des x̃pi illud attingere nō poterāt. Tō funibz eū trahēdo incantū plonga
uerūt. vt pedes foramini coaptaret. z qz crux alta erat vnū pedē sup aliū
posuerūt. atqz magnū durz ferreūqz clauū p̃ ambos pedes p̃cusserūt. Sic
qz innocētissim⁹ dñs durissime z amarissime cruci affixus. Hoc ē cū clauis
duris grossis. ac ferreis. cutē z carnē neruos z venas z cōpages ossiū distē
p̃atibz p̃clauatus fuit. Quibz eius dulcibz atqz sanctis manibz z pedibz p̃
fossis. dicūt doctores q̃ totū eius sanctissimū corpus sic dextroz suz z sinis
stroz suz sursum z deorsuz distendebat. vt oia ossa ei valebāt nūerari. Ita
em adimplerū est. qd scriptū erat de eo p̃ p̃phaz in eius p̃sona dicentē. Fos
derūt manus meas z pedes meos. subaudi. p̃ grauissimā vulnerationē
diminuerūt oia ossa mea. supple p̃ crudelissimā sui extensionē. s. qñ nud⁹
atrociter z valide exp̃sus z extēsus ē in cruce. Ubi dr glo. Proprie des
scribit hic pena crucis. z nō poterat melius describi corpis extēsiō in ligno
q̃ vt piceret. diminuerūt oia ossa mea. Diminuerūt. i. diminuerabilia fe
cerūt. Ubi notandū sz Albertū magnū. q̃ in corpe hois sunt. cc. z. lxxvi.
ossa. circa quoz p̃iunctione hō pati p̃t. Et ideo p̃sidera z p̃pende fidel xp̃ia
ne quāte amaritudinis. q̃tūqz doloris fuit hec extēsiō z p̃clauatio. x̃pi cū
manibz z pedibz in cruce. Danus siquidē z pedes sunt loca magis neruo
sa. z q̃to locus magis neruosus. tanto plus dolorosus. p̃ter qd dicitur

Mine 165

Nota

Iesu christi

Thomas in. iij. pte sum. q mors pfixor in cruce est acerbissima. qz pfixi
guntur in locis nervosis z maxime sensibilib. scz in manibz pedibz. z ipm
pondus corporis pendens pime auger dolorē. **H**ec ille. **S**ic etiā intell
ligendū est de xpo. q eius passio fuit maxima. z eius mors amarissima. qz
pfixus lesus atqz dire lauciatus fuit in locis nervosis z plus dolorosis. scz
in manibz z pedibz. z graue pondus sui piosissimi corporis in cruce pen
dentis pime eius penā dolorē z martyriū augebat. **P**ost hoc cum xpus
dñs esset crucifixus cruce in terra iacere dicit qdā. et signāter **I**nno. pa
pa tercius. q eleuauerūt crucē cū eo in sublimē z forāmini qd parauerant
et secuerāt in trūco magno in quodā lapide scisso seu rupe defossa. fortissi
me insisterūt. z tene firmauerūt. vt lignū crucis cum xpo suspēso cadere
neqret. **¶** **A**leo papa. **E**xaltatus dñs reuertit mortē in mortis autorē et
oēs pncipat⁹ aduersasqz pures p obiectidē passibilis carnis elisit. **E**ua
ngeliū est generale illud z letale cyzographū z captiuitatis pactū in ius
trāsijt redemptoris. **E**t hoc forte representat ecclia in eo q in die parascē
nes crux deosculādo iacet a terra appodiata. **D**e hac eleuatōe crucis cū
xpo dicit **Tris.** **C**ū iesus crucifixus leuaret. z ipsa crux in cauatā rupē loca
ret. tūc maximus clamor diuersarū vocū flentū z letantiū audiebat. qdā
insultātes deriserūt. qdā p de passione luxerūt. qz ad pfusionis ignomiz
hic doloris ac dedecoris augmentū viderūt innocentē agnū extra portam
in loco punitōis sceleratorū affligi. **I**ta aut eleuatio nō dubiū qn max
mi fuerit doloris. eo q tūc lacerabant z renouabātur vulnera manū z pe
dum ex corpore xpi in cruce pendentis pōderositate. **T**ūc pmo de manibz
eius z pedibz sanguis abundātiū emanauit. z p crucē vsqz ad terrā. pflu
xit. atqz venisse est qzuis euāgeliste non scribūt. z vt qdā dicit q maria
pgo appropiauit cruci z iuxta crucē stetit. q vestis ei⁹ de sanguine xpi cō
spersa fuit. **¶** **Q**d doloris tūc senserit cor eiusdē gloriose pginis marie. au
diens malioz pculsiones. videntē corp⁹ filij sui cū tam alta cruce erecti
onē. z suscipiēs filij sui piosissimi sanguinis fluentiū guttaz vndas super
vestes suas. **H**ic q vna aspiciere z ppetēter vri rōne poterat. sed nō po
tūisset si dei pūs nō sustētāz eā z roborāz. z si nō cognouisset maximā
utilitatē inde toti generi humano pueniēte. **R**espiciēte z videte pctōres
perillū illud christianoz qd hodie eleuatū est in alta cruce. **I**ste est agnus
vire. q hodie assatus est in verū crucis. iste est thesaurus q hodie effusus
est p redemptōe pcrōz. iste sunt fenestre celi q hodie apertū sunt. ista ē sca
la q ducit ad paradysum. ista est arbor florida q letificat creaturas. **I**stam
plantare in medio cordiū vestroz. hoc est vestris cordibz z mentibz studio
se z deuore impmte. sepius meditando z recogitando quō mirissimus
dñs xps ihs. p nostra salute cruci dire z amare manibz z pedibz affixus est
et ita atrociter atqz fortiter expansus z extensus. vt nullū mēbz in suo lo
co remaneret. z ptes sacri corp⁹ adeo distracte z distente sunt vt oīa ossa
sua dīnumerari possent. z sic coangustatus vndiqz q se mouere nō possz
nisi in capite. **I**n illo em tpe flebili. spaciōsa latitudo terre sibi defecerat ita
vt nō haberet vbi caput suū miserij fessum reclinarē z appodiaret. sz in
clinatū dependebat. clauī ferrei sustentabāt graue pondus totius scissis
mi corporis ei⁹. z aspitas ligni crucis dorsum flagellatuz affligebat. **E**t

Ec i.

Passio domini

Ne nulla pars corporis sui innocentissimi. dolore et penalaritate carebat. **T**ribus
 huiusmodi horis viuens in cruce dolores maximos et acerrimos tolerabat. et
 ultra quod dici vel cogitari possit affligebatur. **I**psa enim habuit viuacissimum
 spiritum. et passionis et incommoditatis preceptissimum. et ideo maxime doluit. **A**t
 tendite igitur et videte cum quanto dolore dominus stabat in cruce. et non redeat te
 in seruitio suo stare. **E**t dicit quatuor euangeliste. quod cum eo crucifixerunt alios
 duos. scilicet latrones. unum a dextris et alium a sinistris. medium autem ihesum. ut lo-
 scribit. **H**oc quod ad intentum iudeorum factum est ei ad ignominiam et oppro-
 brium. ut eorum societate infamaret. quasi capitaneus eorum fuerit. et ipsis dere-
 rior totius humani generis saluator. **E**recta autem cruce cum domino. dominus non ster-
 intime et amare flere cepit. pro totius humani generis redemptione. et cum mag-
 na deuotione orare. orauitque pro suis inimicis dicens. **P**ater ignosce illis quia nesciunt
 quid faciunt. **E**t hoc fuit primum verbum de septem verbis quod dixit in cruce. **E**t quibus
 non sit scriptum in euangelio christum lachrymatum fuisse in cruce. ostendit tamen et proba-
 tur per dictum apostoli **Hebr.** v. **Q**ui cum lachrymis offerens. glossa **Lyre.** scilicet cor-
 pus suum cum precibus in cruce exauditus est. pro sua reuerentia. glossa **Boire.** i. pro re-
 uerentia passionis sue. eo scilicet quod ex sola charitate sine peccato passus est. **S**ed
 quis. **P**ylatus autem scripsit. id est fecit scribi in quadam tabula ralem titulum. **I**esus
 nazarenus rex iudeorum. quod dicitur. **I**deo crucifixus est. quia rex est iudeorum. **H**anc
 tabulam fecit affigi cruci. ut appareret super caput christi. **Q**uas scripturas multum
 legerunt iudeorum. quia prope hierusalem erat locus ubi crucifixus est dominus. **E**t erant
 scriptum hebraice grece et latine. **D**icebant ergo pylato iudei. **N**oli scribere rex
 iudeorum. sed quia ipse dixit rex sum iudeorum. **R**espondit pylatus. quod scripsi scripsi
 posui. quasi dicens. **I**d quod scripsi non mutabo. **M**ilitibus ergo gentilibus ministris py-
 lati. cum crucifixissent eum acceperunt vestimenta eius. et fecerunt quatuor par-
 tes. vnicuique militum unam dederunt. quia quatuor fuerunt. **T**unicam autem inconsutilem
 quam beata virgo sibi fecerat. que. ut dicit **Grego.** a iuuentute cum eo creuerat
 non diuiserunt. sed sortiti sunt cuius esset. ut adimpleret scriptura dicens. **Par-**
titi sunt sibi vestimenta mea. et super vestimentum meum sortemur. **E**t per hoc tunc
 eam indiuisam per se. **C**risostomus intelligit diuinitas. quod per totam passionem illam perma-
 nit. **I**tem cum dominus penderet in cruce perfidi iudei illudentes ei dicebant. **A**li-
 os saluos fecit. et seipsum non potest saluum facere. **Q**ui **Leo papa.** **T**unc inquit
 fixuris clauorum addebaris tela linguarum dicentes. alios saluos fecit etc. sed
 his vocibus vestris stultis atque blasphemis reddunt omnia elementa responsum
 et totam simul in vos sententiam ferunt celum. terra. sol. sydera quod indignos vos
 suo ministerio. prestantes terribili motu insolitoque defectu. tenebras mun-
 do vestre cecitatis ostentant. **N**isi ad arguendos vos nec celestia nec in-
 ferna sufficiunt. **E**t cruce christi potuerunt petere magis quam vestra corda sen-
 tre. saltem quod in templo actum est aduertite. **C**elum cuius obiectu intercludenda
 tur sancta sanctorum. a summo usque ad ymam disruptum est. et sacrum illud mysticum
 quod secretum quo solus summus pontifex iussus fuerat intrare reuerentem est
 ut nihil tam esset discretio ubi nihil resederat sanctitatis. **R**epudiatores
 itaque vos debuistis agnoscere. et omne ius sacerdotum perdidistis. quia verum erat
 quod veritas dixit. **S**i crederetis moysi crederetis mihi. **P**erito ergo vos
 testamentum utrumque perdenat et gratia vacuos et lege priuatos. quia ideo resis-
 stis nouis quia non credidistis antiquis. **S**i rex israel est. descendat nunc

Iesu christi

De cruce et credimus ei. Similiter preterites blasphemabant eum dicens. Si filius
deus es descende nunc de cruce. Item latro qui erat a sinistris. sicut fuerat
malus in vita. sic malicie sue non est oblitus in morte. blasphemavit christum
dicens. Si tu es christus saluum fac teipsum et nos. Sed alter qui erat a dextris
increpauit eum dicens. Neque tu times deum. cum sis nobiscum condemnatus ad
mortem. Nos quidem iuste. quia digna factis recipimus. id est talem mortem bene
meruimus. hic vero non quia nihil mali fecit. Et puerus ad dominum Iesum dis-
xit. Memoro mei domine dum veneris in regnum tuum. Tunc christus res-
pondit dicens. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Hoc fuit se-
cundum verbum de septem verbis christi in cruce. Hoc est dicere. post mor-
tem nostram anima tua erit mecum ubicumque ero. et videbit diuinitatem meam. quod
est esse in paradiso. Stabant autem iuxta crucem ihesu mater eius et soror ma-
tris eius Maria cleopha. et Maria magdalene. et mater filiorum zedei. qui
scilicet etiam erat Marie virginis soror. et mater Iohannis et Jacobi maioris.
Ubi notandum secundum doctores. quod mater christi uirgo beata stabat iuxta crucem
tamquam consideratrix doloris christi. ut sibi participaretur. imo etiam tantum vel
magis passa est ibi quam aliquis in morte corporali. ut Bernardus dicit. Se-
cundo ut se sponte exhiberet paratam morti cum filio pro salute filiorum peccato-
rum. ut dicit Ambrosius super Lucam. Tercio ut fidelissima expectatrix redem-
ptionis peccatorum a dyabolo. peccato. et inferno. Terra enim de reparati-
one. sed ex materna passione sensualitas eius fuit afflictata. Deliberate enim
voluit christum pati secundum portum superiorem. quia sciebat hoc deum velle. sed
sensualitatem tristabat. Cumque dominus vidisset matrem eius humilem
et dilectam. et discipulum scilicet Iohannem quem diligebat. dicit matri sue.
Mulier non mater. quia plus eam lesisset. Ecce filius tuus. Presens erat et
Iohannes cui ait. Ecce mater tua. Hoc fuit tertium verbum de septem ver-
bis que christus dominus dixit in cruce. Ecce inquit filius tuus. Quasi de-
beret. Corporaliter per mortem a te recedo. et ideo ad solatium tuum tibi
alium filium derelinquo. unde de eo ita confidas sicut de filio. Unde Ber-
nardus. Verum tunc Marie animam gladius pertransiuit. Gladius.
id est ille sermo. Ecce filius tuus. O qualis commutatio Iohannes pro Ie-
su ei traditur. seruus pro domino. discipulus pro magistro. filius zedei
pro filio dei. purus homo pro vero deo. Hec ille. Hic speciali cordis de-
uotione et compassione meditemur et pensemus quantus fuerit dolor com-
passionis filii ad matrem sibi compatiendam. quantus amor filii ad ma-
trem tam cordialiter eam discipulo commendantis. Et qualiter in illa com-
mendatione cor virginis anxiebat. cum ei pro filio suo. qui erat totius
gaudium suum. tota delectatio ac vita sua et solatium suum alius dabatur.
Quamuis beatus Iohannes satis bonus fuerit. tamen valde incompara-
bilis commutatio fuit. Sequitur. Deinde dicit discipulo suo. Ecce ma-
ter tua. Quasi diceret. Assiste ei. honora eam sicut filius matrem. Stans
autem dominus in cruce faciem versus occidentem tenebat. sed mater
et Iohannes versus orientem ad christi faciem respicientes. iugiter lac-
rymas fundebant. Et sicut dicit Hugo de sancto viro. ex hoc loco ubi dictum
est. Ecce mater tua. intelligitur quod uirgo beata non solum Iohanni in matrem
traditur. imo toti ecclesie. universisque peccatoribus in matrem assignatur. Hec ille.

Ecce

Passio domini

Sequitur. Et ex illa hora accepit eam. scz Mariam. Johannes in suam
(subaudi) procuratorem et custodiam. Sequitur. Domino autē crucis
fixo. vt refert beatus Lucas. Erat fere hora sexta. et tenebre (scz superna)
turales) facte sunt super vniuersam terram vsqz ad horam nonam. et sol
obscuratus est. id est. lucis sue radios retraxit et occultauit ne videret in
piorum facinora. vt dicit Chrysostomus. Non em poterat creatura scilicet
inensibilis. ferre iniuriam creatoris. Et tunc sequitur. Et circa horam
nonam exclamauit voce magna dicens. Heli heli lamazababani. hoc
est. Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me. Hoc fuit quartū verbum
de septem verbis que christus protulit in cruce. Et dixit signanter
his. deus meus. deus meus. propter duplicem naturam in eo existentem
hoc est deus meus cuius sum filius per naturam inq̄tum deus. Deus
meus cuius sum filius per vnionis gratiam inq̄tum homo. vt quid. id est
quomodo vel quare dereliquisti me. Hec dicebat christus inq̄tus homo
nihil de deo patre conquerens. sed solum sue excessiue anxie horrende ma
xime et amarissime passionis magnitudinem exprimens. Quasi diceret
humanitatem. Deus meus. id est pater meus. videris me quasi dereliquisse
qui dimisisti me in manibus occidentium. et tot penes atqz calamitadibus
me exposuisti vt non sit dolor super dolorem meum. Et voluit quis
dam doctores q. Christus Iesus infra istas tenebras incepit orare hunc
psalmū. Deus deus meus respice in me. vsqz ad illum versiculum. In ma
nus tuas domine comendo spiritum meum. Et est valde vtile et salubre
legere illos quinqz psalmos quos in cruce christus orauit. Sequitur. Quis
dam autem illic stantes (scz romani. vt dicit Hieronymus) et audientes
dicebant. Ecce helyam vocat iste. non intelligentes hebraicum. Aldeas
mus an veniat helyas literans eum. Postea sciens Iesus qz omnia con
summata sunt. Glosa ordinaria. Omnia que oportebat fieri anteqz acci
peret acetum et traderet spiritum. vt hec etiam scriptura consummaretur
In siti mea potauerunt me aceto. dicit Siro. Et hoc fuit quintum verbum
de septem verbis que christus iesus protulit in cruce. Siciebat qui
dem dupliciter. spiritualiter scz et corporaliter. Spiritualiter siciebat salu
tem humani generis. Corporaliter vero propter maximā passionē et afflictio
nem quā sustinuit. Tantū em vt dicit Rico. de lyra. laborauerat et de san
guine emiserat. q. corpus eius erat desiccātū et adustū. et propter hoc supra
modum siciebat. et talis sitis inq̄t est maximū tormētū. Et tamen adhuc ma
gis siciebat nostrā salutē. Iō ait sirio. Et statim accurrens vn⁹ accepta spon
gia impleuit eā aceto. et circūponens ylopo qui est herba amara. vt ama
rior fieret. cū arūdine obrulit ori ei⁹. Cū g accepissz. i. gustassz ihs acetū
dixit. Consummatū est. Hoc erat sextū vbu. Consummatū. i. postqz celorum
rex et dñs omnū gustauit acetū seu mirrhātū vinū. i. cū mirrha q. amariss
sima est. et felle mixtū dixit. Consummatū est. i. pfectū et ppletū est testimo
niū scripture de me. Dederūt in escā meā fel. et in siti mea potauerunt me
aceto. Et postqz oēs scripture q. de xpi natiuitate. pueritate et vita. p
carōe et passioe pplete sūt. dicit consummatū est. scz opus redēptōis hūane p
scripturas pñciatū. q. d. Consummatū est opus obediētie mee q. d. assum
ptū. consummatū est op⁹ totius passionis mee. q. tot et tātas penas dolores

Iesu christi

et martyria sustinui. q. z vita mea. s. corpal iā consummata ē. Ergo p̄ mēris
 bi s. s. tormenta martiria z mortē offero. p̄ hūani g̃ salute. z tu ea suscipe
 paterna pietate. **Hec** at passio sacratissima z dignissima z mors nobiliss
 ma ac p̄ciosissima dñi n̄i iesu xpi. fuit maxime meritoria. inq̃stū a rōne deli
 beratua erat. salutis ac libertatis hūani g̃. **Sequit̃** **Lū** g̃ dixit **Consummatū**
 est q̃. **Leo** papa s̃ ē illud sacramētū passionis. s. cui ab initio oīa sunt famu
 lata mysteria. **Nūc** sanguis iusti abel mortē summi pastoris eloq̃t. **Et** in
 paricidio indeoz **Layn** interfectoz fr̃is agnoscat. **Nūc** diluuiū z **Noe** ar
 cha manifestauit. qd̃ sit renouatōis in baptismo. z qd̃ salutis in ligno. **Nūc**
Abrahā gentiū p̄r. p̄missos acq̃rit heredes z in semine ei⁹ nō germen car
 nis s̃ fidei. **Imago** benedicti. **Nūc** ad p̄nūciatū festis oībz festū sacer nouoz
 mēis enituit vt in q̃ accepit mūdus exordiu haberet cristiana creatura p̄n
 cipiū. **Tūc** itez clamauit voce magna dicēs. **Pater** in manus tuas cōmen
 do sp̄m meū. **Hoc** fuit septimū z vltimū v̄bū. **Et** s̃ dicto. inclinato capite
 tradidit sp̄m. **Hic** q̃libet dicat dñice expiratōe v̄nū p̄r n̄r. cū gratiaz actōe
Abi norādū s̃. **Alber. ma. q.** **Christ⁹** a natiuitate sua habuit. xxxij. ānos
 et tres mēses qñ in cruce obiit. **Et** in vicesima q̃nta die marci⁹ passus fuit
 in meridie. s̃ est in die annūciatōis br̃e. **Marie** v̄ginis in q̃ xps p̄ceptus ē.
 eadē die elapso tpe p̄ dicto passus ē. **Ulteri⁹** sciēdū. q̃ inter oēs penas passi
 onis xpi ista pena mortis fuit acerbissima. q̃ inter oīa terribilia terribilissi
 mū ē mors. **Et** **Mer. dr.** q̃ vltima separatio aie z corpis ē sup̄mū doloris. **Et**
s̃ ē s̃ m̄ **Damas.** p̄p̄ inclinacōem aie ad corp⁹. **Et** fuit sp̄ialis rō in xpo. de ra
 tiā z tali corpe. cui veriq̃ diuinitas vnita fuit in vnitate suppositi. vnde
 oportuit. q̃ illa separatio eēt maxime penal. **Itē** s̃ p̄z ex similitudine morientū
 mēbroz. q̃ vt dicit doctozes in xpo aīa sepabat ab oībz mēbris. nō prem
 post p̄tē relinquēdo. quēdā modū in pl̄bz p̄tingit. q̃ pedes p̄mo moriunt
 deinde alia mēbra. **S̃** in xpo man⁹. pedes. cor. oīaq̃ exteriora mēbra. atq̃
 totū corp⁹ s̃ moriebāt. **Hec** fuit valde dura mors z amara. **Nā** vt d̄r sc̄t̄s
Tho. in. iij. p̄tē summe. q̃. xlvij. ar. ij. **Et** xps oñderet. q̃ passio illata p̄ vio
 lētiā ei⁹ aīam nō eripiebat. naturā corpale in ei⁹ vigore z fortitudine p̄ser
 uauit vsq̃ ad extremū. vt etiā in extremis poset⁹ voce magna clamaret. qd̃
 int̄ alia miracula mortis ei⁹ p̄putat. **Et** q̃bz p̄z. q̃ mors ei⁹ fuit acerbissi
 ma. durissima z amarissima mors quā v̄q̃ aliq̃s hoīm passus ē aut pa
 ti p̄t in p̄nti vita. **Sequit̃** **Amāte** igit dñoz z moriēte in cruce. hac lugubri xpi
 re xpi mortē. **Et** petre scisse st̄m signū q̃ corda q̃stūciq̃ dura deberēt p̄pa
 ri xpo moriēti. **Et** monumēta apta st̄s. ad denotādū. q̃ resurrectio xpi z
 alioz cū ip̄o resurgetū p̄p̄nq̃ erat. z in signū resurrectōis future. **Atq̃** velū
 tēpli etiā scissum ē. vt p̄ s̃ figuraret̄ impletā eē p̄ritatē q̃ in figuris latebat.
 z celū ap̄tū qd̃ an̄ clausum erat. **Et** multa corpa sc̄t̄oz q̃ dormierūt. nō an̄
 xpm s̃ cū xpo surrēxerūt. **Un̄** **Piero⁹.** glosus. **Quā** xps mortu⁹ fuit tunc
 multa monumēta ap̄ta fuerūt. sic q̃ corpa mortuoz videbāt iacētia in se
 pulcris. nō tñ adhuc surrēxerūt. s̃ postq̃ xpus surrēxit tūc p̄mo surrēxe
 rūt. **Hec** ille. **Et** d̄r i. rex. q̃ exētes de monumēt⁹ post resurrectōem ei⁹ ve
 nerūt in serām ciuitatē. s̃ hierl̄m. z apparuerūt multis. **Hec** igit magnitu
 do signoz facta ē vt crucifixū dñm suū celū z terrā z oīa q̃ in eis st̄s demon

Ec iij

De cruce xpi Nota

Passio domini

straret. **O** q̄rtū pia mater ei? tūc dolebat q̄n hec fieri videbat. **Un Aug?**
Cogitare libet q̄t? dolor tūc fuerit matri. cū sic dolebāt q̄ isensualia erāt
nō lingua loq̄. nec mēs cogitare valebit. q̄to dolore tūc tenebat aia. **Da**
rie Seq̄t. **C**eturio z q̄ cū eo erāt viso terremotu timuēte valde dī. **Uere fē**
li? dei fuit iste. **O** hō cor tuū oī lapidū duricia duri? si hodie nō p̄pateris
literatorū saluatori tuo. **E**t de q̄libz tali p̄q̄rit b̄tūs **Piero. dī.** Oīs crea
tura x̄po moriēti p̄patit sol obscurat. terra mouet. petre scindit. vellū tem
pli diuidit. sepulcra aperit. z sol? miser hō nō p̄patit redēptōi suo. **I**deir?
co p̄pariamur ei atq; regramur. z p̄nāz agam? **N**ra em p̄cā s̄z cā sue
acerrime passiōis quā patiētissime z inoccēissime p̄ nobis tolerauit. **M**or
tuo igit dño in cruce. milites. vtriusq; latronis fregerūt crura. **E**t ihm āe
cū puenissent. vt viderūt eū iā mortuū. nō fregerūt ei? crura. s̄z vn? militū
Login? noie tūc ipi? z supb. postea p̄o puerus z martyr face? lat? eius
lācea. aperuit vt. s̄. ex ipō sacramēta ecclie exiret. **C**ryp. qz de latere x̄pi flu
xerūt sacra. vide vt sicut de costa x̄pi bibitū? accedas ad illa. z graue seu
grāde vuln? in lat? suū scissimū dextr? intulit. **E**t continuo exiuit sanguis
et aq̄. miraculose ad nrām redēptiōē. qz vt dī. **Crisp.** **C**ōtra naturā ē. vt
de corpore mortuo fluat sanguis. **I**re nec de aliq̄ mortuo aq̄ pura solet ema
nare. **S**ignat āe ap̄tio lateris. ap̄tione regni p̄ mortē x̄pi. **Un euāgē.** vt in
q̄t **Aug?** signāter dī aperuit. z nō dī vulnerauit. vt inuat. q̄ ibi q̄dā mō
hostiū vite ap̄tū ē. qz inde sacra ecclie emanauerūt. sine q̄b ad verā vitā
nō intrat. **S**anguis q̄ de latere exiit. fecit recōciliatōem z redēptiōem nrām
p̄ sanguine sacra. **A**qua p̄o fecit baptisimū. p̄ quē a p̄ccis nostrs mūdāmur
q̄ h̄z suū effectū cū sanguine x̄pi qz sicut sanguis x̄pi p̄ suū meritum lauit
nos a p̄ccis. ita baptisim? zc. **E**t iō sanguis ver? z aq̄ vera z pura vt dīc
q̄dā glosator sup **Ioh.** z **Nico.** de lyra s̄l de latere ei? exierūt. **I**re notādū
fm reuelatōem **Brigitte.** q̄ p̄ictura lācee. ita cor penetratū v̄ginis. q̄
miz fuit. q̄ nō statim crepuit. si de? nō sustētaisset z roborasset p̄ p̄tutē pas
siōis. vt si nō sciuisset mūdū p̄ passiōē filij redimēdū. **Q**uia rara fuit cha
ritas quā ipa habuit ad hūanū gen? q̄ eo patiēti? sustinuit passiōē. s̄z de
h̄ maxie doluit. **I**pe erat sibi q̄si cor suū. **N**oc ē. q̄n cor x̄pi lācea fuit vulne
ratū. tātū doluit ac si p̄ priū cor suū trāstira fuisset. **C**ōsidera nūc q̄tra fuit
malicia iudeoz q̄ adhuc nō fuerūt saturati penis z opprobrijs x̄pi in vita
ei? illatis q̄n etiā eū p̄seqrēt mortuū. **S**eq̄t in tex. **C**ū āt sero factū ēēt vicz
q̄n venit hora vesp̄tina. q̄dā vir q̄ erat nobil. q̄ dicebat ioseph. z erat disci
pūl? x̄pi occulte? iuit ad **Pylatū** z petijt vt tollerēt corp? x̄pi q̄ mortu? fū
erat in cruce. **E**t q̄n **Pylat?** p̄ certo cognouit q̄ x̄ps erat mortu? z qz **I**o
seph erat nobil? sibiq; familiaris z nor? iussit sibi corp? reddi. **E**t accepto
corpore **Ioseph.** s̄. de cruce. venit z **Nicodem?** ad crucē nō ad **Pylatū.** inq̄t q̄
dā glosator sup **Ioh.** qz forte nō sic nor? erat ei. **E**t acceperūt. s̄. **I**oseph et
Nicodem? corp? x̄pi dī. **G**rego. q̄ m̄r depositū corp? blāde t̄agebat z cū
lacrymis osculabāt. **E**t inuoluerūt. i. ligauerūt honorifice cū aromaticis q̄
parauerūt. z posuerūt illud in monumēto q̄dā nouo lapideo. in q̄ nōdū q̄s
q̄s posit? fuerat. **E**t aduoluit **Ioseph** saxū magnū ad hostiū monumētū. z
abijt. **S**oz. ne posset dici p̄ violētā ablatū. sine auxilio em plurimū seu mil
toz nō posset sic clausum agiri. **S**ic p̄z q̄rtū p̄ncipale quō **C**hristus crucē

Jesus christi

fixus mortu⁹ ac de cruce deposit⁹ ē. ⁊ postea sepult⁹ Fuit at̄ ista sepulcra
Christi pueniēter facta triplici de cā. Primo ad cōprobādū. vt inquit
scūs Tho. q. xps p̄e fuit mortu⁹. Nō enī aliq̄s in sepulcro ponit nisi qn̄ iā
de p̄itate mortis pstat. Scōdo pueniēs fuit xpm sepeliri. d. l. Tho. q. p. h.
q. xps resurrexit de sepulcro dat sp̄es resurgēdi p ipm his q̄ s̄t in sepulcro
Fuit etiā tertio pueniēs xpm sepeliri ad exēplū eoz. q̄ p mortē xpi sp̄ualē
mōiū p̄ctis. q. l. abscondit a p̄urbatōe hoīm. i. nō patiūt hūanā p̄urba
tōem. p̄ter pacē q̄etē quā h̄nt in suis p̄ciētis. q. tales pacificū ⁊ q̄etuz
aīm h̄nt. Et de talibz d. Sap. iij. Illi at̄ s̄t in pace. Glosa. mētalī p̄petue q̄
eris. nūc in sp̄e. tādē in re. Ad quā nos merito passionis Iesu xpi pducit
de⁹ om̄ps p̄r ⁊ f. i. sp̄i. tres p̄sone ⁊ vn⁹ ver⁹ de⁹. q̄ sine fine viuit ⁊ c. Amē

¶ Sermones tres de passione domini nostri Iesu
Christi. Finiūt feliciter

¶ Tractatus beati Bernardi de planctu beate
Marie virginis

Quis dabit capiti meo aquā

et oculis meis imbrē lacrymar. vt possim deflere p diēz noctē.
donec seruo suo appareat dñs ihs. visu vlt̄ somno p̄solās aīaz me
am. Vos filie hierl̄m sp̄se dilecte mecū lacrymas fūdite. donec sp̄sus in
sua speciositate benign⁹ ac suauis occurrat. Recolite recolite. ⁊ sedula mēte
p̄fate q̄ sit amay. ab ip̄o separti cui nup̄istis. cui vos in oī sc̄titate vouist̄
vouist̄ vota reddite ea. Vos ip̄as xp̄o vouist̄. vos ip̄as reddite deo. currite
filij. currite p̄gēs. sacre matres currite. xp̄o castitatē vouētes. Dēs ad
p̄ginē currite. q̄ genuit xpm. Ipsa em̄ portauit regē illū. se oī cordi petentē
datura. Ipsa genuit eū. lactauit eū. ⁊ die octaua circūcidit. ⁊. xxx. die in
rēplo p̄sentauit. fugiēs ab Herode. in egyptū. portās. lactās eū. ⁊ nutriēs
Orde firmiter q̄ erat inter seīas ministrātes ei. Hāc puto fuisse inter il
las dolētes q̄ lamentabant̄ flentes dñm. Doterat em̄ ⁊ hec eē inter illas se
minas ad q̄s. Iesus plen⁹ impropertio. imo plen⁹ opprobrio. sp̄us illu
sus. flagell̄ afflic⁹ sibi in angariā mortis baiulās crucem puerlus ait. Fi
lie hierl̄m nolite flere sup me. s̄ sup vos ip̄as magis flere. ⁊ sup filios v̄ros
Putasne dñā mūdi dñā mea. dilecta mea. dilecta eiusdē xp̄i. ē nevez. qd̄ dī
to. Bñ obsecro. dicas seruo tuo. dec⁹ paradisi. gaudiū celi. p̄itatē huius rei.
p̄blūiscere tñ rogo doloris quē tūc te passam nō dubito fuisse. O vtinā
sic ihereret q̄tidie visceribz meis dolor. sicut inhesit tūc tuis. O vtinā die il
la q̄ assumpta fuisti in celū vt gauderes in eternū cū tuo dilecto filio. mihī
tuas lacrymas indicasses. vt p̄ illas cognoscere q̄tū tibi amaritudinis fue
rit cū Iesum dilectū filiū tuū videres crucifixū. Deu nō pax olīm dilectū
clauis in ligno p̄fixū. capite inclinato suū sc̄tissimū exalare sp̄m vidēs. S̄
peto. ne te moneant verba que dico. cum tamen saxa deberent scindē
ad ista. Quis ynq̄ sursum. vel peregrinans in terra deorsum. audies vel

Ac iij

17